

Možnosti za uspešno poslovanje v Bavšici je veliko, le znati jih moramo izkoristiti

✍ Slavica Tovšak

Beseda o planinstvu, varstvu narave in problemih, ki jih prinaša sedanja planinska organiziranost, je tekla z Bojanom Rotovnikom, aktivnim članom PD Šoštanj in nosilcem številnih funkcij v organih PZS. Bil je soustanovitelj in prvi načelnik mladinskega odseka v PD Šoštanj, predsednik društva in pobudnik izdaje društvenega časopisa Planinski popotnik. Kot aktivni tekmovalac in vodja je sodeloval pri številnih planinskih orientacijskih tekmovanjih, kot planinski vodnik kategorij A, B, D in G pa pri ustanovitvi vodniškega odseka. Od lani je inštruktor planinske vzgoje in vaditelj orientacije s predavateljsko licenco, med drugim pa je bil tudi vodja gradbenega odbora za postavitev Planinskega učnega središča Bavšica. Zaradi dobrega poznavanja razmer v slovenskem planinstvu in svojstvenega pogleda na razvoj planinstva včeraj, danes in jutri je bil razgovor z njim pravi »planinski užitek«.

Sredi julija ste se vrnili iz Planinskega učnega središča Bavšica, kjer ste kot inštruktor planinske vzgoje sodelovali pri usposabljanju bodočih vodnikov PZS. Bavšica je tisto učno-vzgojno središče, o katerem se veliko razpravlja v vseh organih PZS. Bili ste aktivno prisotni pri nastajanju objekta, zato me zanimata vaša ocena pomena Bavšice in odgovor na vprašanje, ali ne bi kazalo objekta ponuditi široki planinski populaciji.

Planinsko učno središče Bavšica, ki nadaljuje tradicijo vzgojno-izobraževalnega centra Bavšica, postavljenega leta 1980, je nastalo pred šestimi leti kot objekt zaprtega tipa in takšno naj tudi ostane. Njegov upravljavec je sicer Mladinska komisija, vendar se premalo zavedamo, da je to v bistvu objekt PZS. Vsekakor se

strinjam, da je bil v preteklih letih premalo izkoriščen oz. zaseden. Akcije Mladinske in Vodniške komisije so premalo, da bi pokrile vse stroške, ki nastanejo z objektom. Proste termine bi lahko s pridom zapolnile tudi druge komisije PZS, npr. Komisija za alpinizem, za pota ali za varstvo gorske narave. Znotraj planinske organizacije bi prostore v Bavšici lahko uporabljali tudi meddruštveni odbori ali planinska društva; lahko bi jih npr. ponudili fakultetam ali osnovnim in srednjim šolam (programom preživetja v naravi, taborom). Možnosti za rentabilno in uspešno poslovanje v Bavšici je veliko, le boljše bi morali tržiti znotraj in zunaj PZS. Letos je bil za gospodarja Bavšice imenovan Tomaž Mikeln, ki je pedagog, zato pričakujemo določene spremembe in predvsem večji obisk šolskih organizacij. Objekt je funkcionalno zgrajen tako, da bi odprtost za široko javnost bi-

stveno motila učni proces. Za pohodnike imamo v bližini, v Lepeni in v Možnici, dovolj planinskih objektov, ki lahko ponudijo prenočišče in prehrano. Čar Bavšice za usposabljanje pa je ravno v tem, da bodoči vodniki slabše poznajo okoliške vrhove in imajo tako pri izvajanju programa vsi enake možnosti. Malo pa je ljudi, ki bi jih preživeti dnevi v čudoviti alpski dolini Bavšici pustili ravnodušne – večina njenih obiskovalcev do nje goji prav posebno ljubezen in spoštovanje!

Iz katerih delov Slovenije so letos prišli bodoči vodniki PZS in kakšna je bila njihova starostna struktura?

Letošnjega poletnega usposabljanja se je v drugi izmeni udeležilo 18 bodočih vodnikov iz sedmih meddruštvenih odborov. Tudi starostna struktura je bila pestra, od 18 do 52 let, kar pa ni vplivalo na dobro vzdušje in kvalitetno izvajanje programa. Pri slednjem je sodelovalo pet inštruktorjev. Manjše probleme smo imeli z vremenom, a to je v Bavšici tako ali tako stalnica.

Kakšne so vaše izkušnje z izvajanjem programa za vodnike PZS? Ali je bila pravilna odločitev, da mladinskih vodnikov ne izobražujemo posebej?

Program izobraževanja mladinskih vodnikov in vodnikov PZS je bil v bistvu enoten, le da so bile nekatere teme pri mladinskih vodnikih nekoliko bolj poudarjene, npr. delo z mladimi, družabnost, taborjenje. Zdi se mi prav, da smo te vsebine poenotili in da PZS izobražuje svoje vodnike po enotnih programih usposabljanja. Vodniki morajo obvladati vodenje vseh starostnih skupin in celostno delovati. Hkrati pa je škoda, da smo popolnoma ukinili program za mladinske vodnike, ki ga poznajo mnoge tuje planinske zveze in ki bi tudi nam lahko pomagal, da bi se še več mladih pridružilo planinski organizaciji.

Katere so teme, ki so za bodoče vodnike najtřri oreh? Ali bi bilo potrebno popraviti sistem usposabljanja vodnikov PZS?

Učni program usposabljanja se spreminja občasno in po potrebi. Po vsakem opravljenem

tečaju lahko udeleženci preko anonimnih anket podajo pripombe in predloge, ki jih tudi upoštevamo, če so umestni. Inštruktorji planinske vzgoje redno spremljamo razvoj na vseh področjih vodništva in na občasnih usklajevanjih vnašamo v programe usposabljanj določene novosti oz. nove doktrine. Tako smo tudi v minulem letu vnesli v programe določene vsebinske spremembe, ko smo morali programe ponovno verificirati pri Strokovnem svetu za šport Vlade RS in pri Gorniški komisiji UIAA. Lahko ocenim, da se kvaliteta in znanje tečajnikov v zadnjih letih izboljšujeta. Za bodoče vodnike so najtežji predmeti, ki jih tečajniki iz preteklih planinskih izkušenj še ne poznajo oz. gre za tipično vodniške teme, kot so psihologija vodenja, moralna in pravna odgovornost ter načrtovanje, izvedba in analiza akcij. Nekatere seminarske naloge, ki jih morajo pripraviti kandidati, so zelo dobre.

Ali menite, da je Vodniška komisija »v burnem in razgretim ozračju« sprejemanja svojega pravilnika dosegla načrtovane cilje?

V Vodniški komisiji delujem od njene ustanovitve in mislim, da smo v treh letih postorili kar nekaj. Vzpostavili smo organizacijsko strukturo, pripravili in sprejeli smo prenovljeni pravilnik o vodnikih PZS in o njihovi organiziranosti, sprejeli pravilnik o njihovih priznanjih, dopolnili častni kodeks slovenskih planincev z etičnimi kriteriji za vodnike, prenovili programe usposabljanja, kjer se je rodila tudi ideja o učbeniku Planinska šola, uredili smo lastno spletno stran, izvedli mnoga usposabljanja in si izborili vodniški kotichek v Obvestilih PZS. Odzivi pri vodnikih so v glavnem pozitivni, čeprav je tu in tam še vedno prisotna nostalgija po starih časih. Zato menim, da smo zastavljene cilje celo presegle, saj več časa namenjam realizaciji projektov kot pa pretirani razpravi!

Kakšne vzporednice bi lahko potegnili med izobraževanjem slovenskih vodnikov PZS in vodnikov drugih alpskih dežel?

Leta 1999 smo sistem usposabljanja vodnikov PZS uskladili s smernicami UIAA, kar pomeni, da lahko vodniki, ki so si pridobili kategorijo A, B in D, dobijo tudi naziv »mountain wal-

king leader UIAA« oz. po naše vodnik za poho-
dništvo. S tem smo postali primerljivi z drugimi
evropskimi planinskimi zvezami, ki so nam naj-
bližje po vsebini dela. Letos poteka potrjevanje
naših programov usposabljanja za vodnike tur-
nega smučanja UIAA. Vendar obstajajo tudi raz-
like, saj si je pri nas mogoče pridobiti devet raz-
ličnih kategorij vodenja, medtem ko v UIAA
poznajo le štiri. Naš sistem pozna postopno pri-
dobivanje ustreznih vodniških kategorij. Mi-
slim pa, da lahko glede na specifikko slovenskih
razmer ohranimo večje število kategorij vode-
nja, kot jih priporoča UIAA. Toda za razliko od
drugih evropskih planinskih zvez imamo zelo
razvejano delo z mladimi oz. delo mladih, kar je
tudi naša posebnost. Neskromno lahko zatrdim,
da smo v samem vrhu evropskih planinskih
zvez, kar se tiče dela mladih v planinski organi-
zaciji. Zato potrebujemo tudi več vodnikov PZS
za vodenje po lahkih kopnih poteh oz. s katego-
rijo A, saj ravno ti v veliki meri delajo z otroki in
mladino. Pravi fenomen je delo s cicibani, saj ga
v organizirani obliki ne poznajo nikjer drugje. V
sosednjih alpskih deželah bolj poudarjajo dru-
žinsko gornišstvo. Nesporno je, da bi se tudi tuj-
ci lahko kaj naučili pri nas, in zato nam ni po-
trebno vsega kopirati od drugih!

**Letos je luč sveta zagledal dolgo pričakova-
ni učbenik Planinska šola, kjer ste sodelo-
vali kot glavni urednik in soavtor poglavja
o orientaciji. Knjiga je bila v planinski jav-
nosti ocenjena kot odličen pripomoček za
vodnike in planinsko šolo. Ali ste zadovolj-
ni z njeno promocijo in kakšni so bili more-
bitni odzivi na sam uredniški odbor?**

Prijetno sem presenečen nad odzivom jav-
nosti, saj takšnega odmeva nisem pričakoval.
Učbenik je bil predstavljen v mnogih medijih in
vsi odzivi so pozitivni. Knjiga je bila težko prič-
akovana, saj je prejšnja izdaja izšla že leta 1983,
in ker se je medtem na področju planinstva ve-
liko spremenilo, je sčasoma postajala vedno
manj uporabna, kljub temu da je uporaba Pla-
ninske šole izredno razširjena. Učbenik je izšel
le v 1500 izvodih, saj po dveh letih pričakujemo
ponatis. Medtem pa uredniški odbor in planin-
ska založba zbirata pripombe in predloge bral-
cev oz. uporabnikov, ki jih bomo z veseljem

Počitek pod Bavškim Grintavcem ▲ Andrej Novak

upoštevali pri naslednji izdaji. Pri projektu je
sodelovalo 19 avtorjev, zato je bilo operativno
in vsebinsko usklajevanje težavno. Isti uredni-
ški odbor pripravlja tudi novo planinsko edicijo,
Vodniški učbenik, ki pomeni nadgradnjo Pla-
ninske šole. Predvidevamo, da ga bomo lahko
prelistali že ob koncu tega leta. Oba projekta sta
smiselno povezana, čeprav je slednji še zahtev-
nejši in terja sodelovanje kar 35 avtorjev.

**Mnogi imajo občutek, da ni vertikalne po-
vezave med mladinskimi odseki v društvih,
odbori pri meddruštvenih odborih in Mla-
dinsko komisijo PZS. Ali se strinjate?**

Ne strinjam se. Ponekod so te povezave odli-
čne, drugod primanjkuje predvsem primernih
kadrov. To je problem zlasti pri nekaterih po-
krajinskih odborih, ki ne najdejo primernih in
zavzetih mladih ljudi. Številne analize, ki so bi-
le tudi javno objavljene v Obvestilih PZS, so po-
kazale, da so bili najuspešnejši tisti mladinski
odseki, kjer so sprejeli način dela, kot ga je leta
1998 zastavil Pravilnik Mladinske komisije PZS
s kar nekaj celo revolucionarnimi novostmi. Ze-
lo pomembna je tudi zahteva, da se novo pla-
ninsko društvo lahko včlani v PZS pod pogojem,
da ima tudi mladinski odsek.

**Vaša posebna ljubezen je Smrekovec. Opa-
zno je vaše prizadevanje za njegovo ohrani-
tev. Kakšna je bodočnost tega pogorja?**

Smrekovec je hišna gora nas Šoštanjčanov in
zato gojimo še posebno ljubezen do tega ugasle-

ga vulkana. Žal pa sedanji način življenja in moderna tehnika skoraj vsakomur dopuščata, da si ga lasti samo za svoje užitke. Tukaj mislim predvsem na voznike motornih koles, štirikolesnikov in motornih sani. Ravno zaradi njih smo v okviru PD Šoštanj leta 2003 pričeli z aktivnostmi za ohranitev Smrekovca, predvsem na preventivni ravni. Gibanje je v dobrem letu preraslo planinsko društvo, saj je na lokalni ravni pridobilo močno podporo sorodno mislečih (lovcev, gozdarjev, domačinov ...). Zato smo ustanovili tudi Naravovarstveno zvezo Smrekovec, ki sedaj vodi vse aktivnosti na tem področju. Moram pa dodati, da nas pri naših prizadevanjih PZS žal ne podpira, saj že več kot leto dni čakamo, da bomo lahko to problematiko predstavili na kateri od sej Savinjskega meddruštvenega odbora in da se bo tudi vodstvo PZS konkretno lotilo njenega reševanja. Zato pa naša prizadevanja toliko bolj cenijo na lokalnem nivoju, kjer smo zelo odmevni. Poleg tega so projekt pozitivno ocenili tudi Ministrstvo za okolje in prostor ter nizozemska vlada, kjer so nam odobrili sredstva za financiranje projekta. Vse, ki jih zanima problematika ohranitve Smrekovca oz. gorske narave, vabim, da obišejo vsebinsko zelo bogato spletno stran www.smrekovec.net.

Videni ste bili med tistimi, ki so predčasno zapustili lansko skupščino PZS. Kakšna je vaša vizija uspešne skupščine, pri kateri bi delegati konstruktivno vztrajali do konca?

Skupščine, ki trajajo več kot šest ur, ne morejo biti niti uspešne niti kvalitetne. Nisem je zapustil namerno, ampak so k temu botrovali osebni razlogi (prijateljeva poroka). Skupščina bi morala biti primerno kratka, dobro pripravljena in še boljše vodena. Razprave ne bi smele zaiti v nekonstruktivne zaključke brez trdne podlage. Skupščine zadnjih let so žal še daleč od tega, da bi lahko uspešno reševale vse preveč nakopičenih problemov. Eden izmed takšnih je članarina, ki je jabolko spora že več let, a to problematiko vodstvo PZS na takšen ali drugačen način pometa pod preprogo in se ne loti pripravne celostne rešitve.

Prihodnje leto bo volilna skupščina organov PZS in novega predsednika. Kakšne

Bojan in Tilen
Rotovnik

kvalitete bi po vaši oceni moral imeti novozvoljeni predsednik naše krovne organizacije?

Funkcija predsednika naj ne bi bila profesionalna, celotno vodstvo pa bi bilo zelo dobro pomladiti. Novi predsednik bi moral biti osebnost širokih nazorov, komunikativen in pripravljen sprejemati kompromise. Vodenje PZS bi morali modernizirati in spremeniti način dela. Manj govorjenja in več realizacije. Bodočnost vidim v bolj produktivnem delu organov PZS in v večjem obsegu projektnega dela, ki mora temeljiti na predhodnih analizah. Vsekakor pa zveza potrebuje močnega generalnega sekretarja z velikimi pooblastili, ki bo operativno vodil delovanje celotne PZS in bo desna roka predsednika.

Imate kakšne predloge za delo uredniškega odbora PV?

Uredniškemu odboru čestitam za uspešno delo, saj je dosegel, da je Planinski vestnik resnično revija slovenskih planincev. V Vestniku si želim manj poročanja iz tekočega dela PZS, saj imamo za to Obvestila PZS. Predlagam pa rubriko, ki bi bralce obveščala o zanimivih in novih planinskih spletnih straneh, saj postaja svetovni splet največja baza podatkov tudi za nas planince. ○